

hsl@hsl.fi

Asianumero: 194/08.00.00.01/2025

LAUSUNTO

28.11.2025

Logistiikkayritysten Liitto ry:n lausunto Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmaan

Tausta

HSL valmistelee Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa ja sen vaikutusten arviointia. Suunnitelmassa määritellään tavoitteet ja toimenpiteet seudun liikennejärjestelmän kehittämiseksi sekä lähivuosille että pidemmälle aikajaksolle. Tavoitevuosi on 2045, mutta myös pidemmän aikavälin vaikutuksia (vuoteen 2060) tarkastellaan. Suunnitelma laaditaan täyttämään EU:n uudistetun TEN-T-asetuksen mukaisen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman (SUMP) vaatimukset. Suunnitelma on MAL-sopimuskautta 2028–2039 varten päivitettävän MAL-suunnitelman liite ja sovitetaan yhteen sen kanssa.

Suunnitelmaluonnoksen ja sen vaikutusten arvioinnin on tarkoitus valmistua lausuntoja ja kannanottoja varten alkuvuonna 2027. Suunnitelmalla on toteutuessaan merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin tavoite on tuoda esiin suunnitelman merkittävät vaikutukset suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Suunnitelma edellyttää SOVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia.

Logistiikan kilpailukyky kriittistä Suomelle

Logistiikkayritysten Liitto kiittää mahdollisuudesta lausua aiheeseen. Liitto painottaa tehokkaan ja toimivan logistiikan kriittisyyttä Suomelle. Koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ovat entisestään korostaneet Suomen riippuvuutta kansainvälisistä markkinoista ja verkostoista, sekä sujuvien toimitusketjujen merkitystä Suomen kilpailukyvyllä. Tuoreimman Logistiikkaselvityksen mukaan logistiikkakustannusten osuus bkt:sta vuonna 2022 oli 12,5 prosenttia, kun vuonna 2019 vastaava luku oli 10,7 prosenttia.

Logistiikkayritysten Liitto ry:n 27 jäsenen erikoisalaa ovat kuljetusjärjestelmät, terminaali- ja varastotoiminnot sekä logistiikan kokonaisjärjestelmät. Jäsenyritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2024 oli yli miljardi euroa. Logistiikkayritysten Liitto ry:n jäsenillä on keskeinen rooli Suomen yhteiskunnan toimivuuden turvaamisessa.

Logistiikkayritysten Liitto pitää yleisesti tärkeänä, että suunnitelmien ja sääntelyn vaikutukset yrityksiin ja elinkeinoelämälle arvioidaan perusteellisesti ennen päätöksentekoa.

Liitto korostaa, että Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja sen vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa kattavasti huomioon logistiikkaketjujen ja raskaan tavaraliikenteen tarpeet. Vaikutusarviointiluonnoksessa korostuu nyt henkilöliikenteen näkökulma.

Maankäytössä huomioon logistiikka-alan tarpeet

Kuten luonnoksessa todetaan, pitkän aikavälin tarkasteluissa on hyvä huomioida, että liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteet vaikuttavat eri sijaintien saavutettavuuteen ja toimintojen sijoittumiseen yhdyskunta- ja aluerakenteessa.

Logistiikkayritysten Liitto painottaa, että maankäytössä ja kaavoituksessa on välttämätöntä ottaa huomioon logistiikkayritysten tarpeet toimintojen (logistiikkakeskukset, terminaalit) sijoittumisen, sekä nykyisten ja tulevaisuuden tilantarpeiden osalta.

Päästövähennyksissä lähtökohdaksi elinkeinoelämän kilpailukyky ja sektoreiden tasapuolisuus

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelman luonnoksessa todetaan muun muassa, että liikenteen CO₂-päästöille on tarkoituksenmukaista asettaa määrälliset tavoitteet ja mittarit, perustuen valtakunnallisiin ja EU-tason päästövähennystavoitteisiin. Lisäksi todetaan, että liikennesektorin päästövähennykset edellyttävät nykyistä voimakkaampia ja monipuolisempia toimia eri sektoreilta.

Logistiikkayritysten Liitto pitää ilmastotoimia tarpeellisina korostaen samalla, että päästövähennystavoitteista ja -toimista päätettäessä tulee huolehtia Suomen kilpailukykyä. Suomen ei tule asettaa itselleen EU-vaatimuksia tiukempia kansallisia tavoitteita. Päästövähennyksiä tulee edellyttää tasapuolisesti eri sektoreilta, ml. maankäyttösektori.

Arviointiluonnoksessa on nostettu esiin päästövähennyksiin vaikuttaminen mm. muuttamalla eri liikennemuotojen keskinäistä työnjakoa. Logistiikkayritysten Liitto huomauttaa, että tieliikenne säilyttää jatkossakin roolinsa keskeisenä kuljetusmuotona ja on joustavuutensa takia mm. kaupunkien jakeluliikenteessä korvaamaton. Tämä on tärkeä tunnistaa ja tunnustaa liikennejärjestelmäsuunnittelussa.

Luonnoksessa todetaan esimerkiksi ajonopeuksilla olevan vaikutusta päästöihin. Liitto muistuttaa, että päästöihin on huomattava merkitys myös mm. liikenteen sujuvuudella ja häiriöttömyydellä, ajotavalla, tiestön ja katuverkon kunnolla sekä maaston geometrialla.

Logistiikka-alan kilpailukyky tulee turvata ympäristösääntelyn kiristyessä. Raskaan kaluston keskeisenä käyttövoimana on vielä pitkään diesel, mikä pitää ottaa huomioon päätöksenteossa. Päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi tärkeää on mahdollistaa vaihtoehtoisten (sähkö, kaasua, vety) käyttö myös raskaalle liikenteelle.

Raskaan liikenteen jakelu- ja tankkausinfran kehittäminen

Vaikutusarviointiohjelman luonnoksen mukaan liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteet voivat tukea liikenteen käyttövoimien muutosta esimerkiksi toteuttamalla jakeluinfrastruktuuria.

Raskaiden tiekuljetusten vaihtoehtoisten käyttövoimien lisääntymisen keskeinen este on puutteellinen tankkaus- ja latausinfrastruktuuri. Myös EU:n vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfra-asetuksen (AFIR) Suomelle asettamien velvoitteiden täyttäminen vuoteen 2030 mennessä tulee varmistaa. Logistiikkayritysten Liitto pitää tärkeänä julkisen jakeluinfratuen rakentamisen jatkamista, jotta raskaan liikenteen siirtyminen vaihtoehtoihin käyttövoimiin nopeutuu ja AFIR-asetuksen tavoitteet saavutetaan. Myös tuen riittävä taso tulee varmistaa.

Logistiikkayritysten Liitto toteaa lisäksi, että logistiikkayritysten terminaalien yhteydessä olevaa lataus- ja jakeluinfran kehittämistä tulee edistää muun muassa kaavoitusratkaisuin. Raskaan kaluston laajamittainen sähköistyminen edellyttää suuria panostuksia sähköjärjestelmän kehittämiselle. Sähköverkkoa tulee vahvistaa sekä kanta- ja jakeluverkkotasolla.

Samalla on tärkeä jatkaa hankintatukia vaihtoehtoisella käyttövoimalla kulkevalle kalustolle. Hankintatuille on tarvetta, koska uusien sähkö-, vety- ja kaasukuorma-autojen hankintahinta on merkittävästi dieselkuorma-autokalustoa korkeampi.

Yleisesti Logistiikkayritysten Liitto pitää erittäin tärkeänä, että yrityksille luodaan tukipolitiikan suhteen jatkuva, ennakoitavissa oleva näkymä.

Raskaan liikenteen taukopaikat ja MAL-sopimukset

Osana maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksia valtio ja kunnat edistävät myös raskaan liikenteen taukopaikkojen toteutumista elinkeinoelämän kuljetusten tarpeisiin. Taukopaikoilla myös mahdollistetaan vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelu.

Raskaan liikenteen tarpeita palveleva taukopaikkaverkosto on tärkeä osa toimivaa infrastruktuuria mm. mahdollistaen kuljettajien lakisääteisten tauot ja vuorokausilevon. Taukopaikat mahdollistavat pitkien ajoneuvoyhdistelmien pysäköintiin, ja niillä on keskeinen rooli kuljetustehtävien koordinoinnissa. Kattavalla taukopaikkaverkostolla voidaan tehostaa kuljetuksia ja edistää osaltaan kaluston mittojen ja massojen maksimaalista hyödyntämistä.

Taukopaikkoihin liittyvät haasteet ovat suurimmat pääkaupunkiseudulla ja muilla suurilla kaupunkiseuduilla, ja niiden puute vaikeuttaa erityisesti maakuntien ja pääkaupunkiseudun välisten logistiikkaketjujen sujuvuutta.

Logistiikkayritysten Liitto pitää erittäin tärkeänä MAL-sopimusten toteutumista tukemaan tarvittavan jakelu- ja latausinfrastruktuurin sekä taukopaikkaverkoston rakentumista.

Valtakunnallisen taukopaikka- ja jakeluinfrastruktuurin kehittämisryhmän työ on käynnistymässä Väylävirasto-vetoisena. Logistiikkayritysten Liitto on mukana työryhmässä.

Logistiikkaketjun tehokkuus, häiriöttömyys ja saavutettavuus elinkeinoelämän näkökulmasta

Liikenneverkon kunnon tulee vastata logistiikka-alan tarpeita ja mahdollistaa häiriöttömät kuljetukset. Väylien korjausvelan vähentämiseen ja väyläverkon pitkäjänteiseen kehittämiseen tulee panostaa. Liikenneverkon rahoituksessa tulee hyödyntää EU:n ja myös Naton rahoitusmahdollisuudet. Vaikka sotilaallisen liikkuvuuden merkitys liikennejärjestelmän kehittämisessä on perustellusti korostunut, on elinkeinoelämän tarpeisiin koskien väylien kunnossapitoa ja kehittämistä tärkeä vastata. Kuljetus- ja logistiikka-alalle tärkeää on myös riittävä ja oikea-aikainen talvikunnossapito.

Liikennejärjestelmäsuunnittelussa tulee ottaa huomioon myös digitalisaation monet mahdollisuudet. Digitalisaatio on myös keino vähentää liikenteen päästöjä. Myös kyberturvallisuuden merkitys on Venäjän hyökkäyssodan myötä entisestään noussut.

Logistiikkayritysten Liitto korostaa hyvän liikennejärjestelmä- ja MAL-suunnittelun sekä logistisen saavutettavuuden merkitystä elinkeinoelämän ja toimintojen sijoittumiselle. Tähän on viitattu myös arviointiluonnoksessa. Edellä lausunnossa mainittujen, tyypillisesti kehäteiden varsille sijoittuvien terminaalien ja logistiikkakeskusten kehittämistarpeiden lisäksi esimerkiksi kaupunkikeskustojen kehittämisessä tulee ottaa huomioon jakeluliikenteen tarpeet.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiprosessi ja vuorovaikutus on kuvattu luonnoksessa kattavasti. Logistiikkayritysten Liitto korostaa logistiikkapalvelujen tarjoajien kanssa käytävien keskustelujen tärkeyttä, ja antaa järjestönä valmisteluun mielellään panoksensa.

Yhteistyöterveisin

Logistiikkayritysten Liitto ry
Outi Nietola
Toimitusjohtaja

